

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Здравко Райков за дисертационният труд на Емилиана Георгиева „Фотографията в променящия се социален контекст. По примера на Нешънъл Джиографик (2011-2018)“

Известно е, че информацията възприемаме по три основни начина: посредством зрение, слух и от действия. Съответно разполагаме и с три основни типа памет – зрителна, слухова и кинестатична. А от тях най-силно изразена е зрителната памет – това се отнася за около 65 на сто от човечеството. Относително по-малък е делът на хората с подчертана слухова (около една пета) и кинестатична (около 15 на сто) памет. Този факт сам по себе си е показателен за изключителната роля на визуалните образи в областта на публичната комуникация.

Сред тях е и фотографията: тя не просто отразява реалността, но е и социално „натоварена“. Добрите снимки не само ни показват изображения – те емоционално ни ангажират с определена кауза, помагат ни да излезем извън границите на нашето всекидневие. Майсторите в това изкуство често ни дават отговор на въпроси, които ни вълнуват. Те развиват нашата чувствителност, но и аналитичността ни. Помагат ни да забелязваме нюансите в реалността, а това несъмнено е особено полезно, когато искаме да сме нестандартни в общуването си с другите. Снимки могат да станат онази искра, от която да пламне търсено вдъхновение.

Талантливо направената фотография е един от най-сигурните начини нашето послание да попадне в медия, да бъде излъчено в праймтайма на телевизионен канал. Дори текстът ни да не е най-добрият, който можем да създадем, атрактивната снимка ще ни помогне да привлечем вниманието на реципиента. Добрата фотография обогатява посланието и помага то да не само да достигне до публиката, но да задържи нейното внимание и да и помогне да вникне в него.

Това обяснява и актуалността на избраната от Емилиана Георгиева тема на нейният дисертационен труд: „Фотографията в променящия се социален контекст. По примера на Нешънъл Джиографик (2011-2018)“.

Дисертацията в обем от 271 страници включва увод, три глави, заключение. При написването и колегата е използвал богата библиография – над 152 книги, научни статии, сборници. За целите на емпиричното проучване е анализирал българският тираж на списание National Geographic в периода 2011 – 2018 година включително.

В първата глава на своя труд колегата поставя акцент на анализа на социалният контекст, в който се осъществява фотографията: новите технологии, появата на иген-поколенията, развитието на масовата комуникация и как това се отразява върху фотографията като наука и изкуство, но също и като универсално средство за общуване. Благодарение на фотографски композиции към публиката могат да бъдат транслирани завладяващи нейното съзнание послания и емоционално натоварени апели, включително и ангажиращи я със социално-значими каузи.

За колегата фотографията е своеобразен форум за социална промяна, но същевременно и социална практика – търсене, споделяне, създаване, управление на информация. Това много точно показва един от големите майстори в тази област – американският социолог и фотограф Луис Хайн (1874-1940), основоположник на т.н. социална фотография. Той е следвал неотклонно своята творческа мисия - да снима това, което може да бъде оценено по достойнство и което трябва да бъде коригирано. В продължение на десетилетие той кръстосва

територията на САЩ и снима невръстни деца работещи като миньори, тъкачки, хамали, огняри, боклуджии... Луис Хайн определя своите снимки като „галерия на загубеното поколение“. Но благодарение и на неговото изкуство в областта на документалната фотография, в Америка е приет закон за защита на детския труд и е поставено началото на прекратяването на експлоатацията на децата в американската индустрия. Със своето творчество Луис Хайн доказва, че фотографията наистина може да коригира света.

Особено внимание колегата обръща в първа глава на промените, които носят дигиталните технологии в областта на комуникацията и конкретно на фотографията. В самата нея се извършват дълбоки трансформации, които я правят още по-ефективно средство за достигане и въздействие върху различни социални групи. А точно това – снимката да бъде разчетена, разпозната от публиката, независимо от нейните характеристики и особености и без да е необходимо владение на специфичен код за нейното декодиране и анализиране, е едно от нейните големи преимущества пред останалите средства за общуване.

Основателно колегата обръща внимание и на дълбоките промени, които настъпват в комуникативното поведение на новите поколения. Все по-затруднени във възприемането на сложна информация, най-вече поради липсата на медийна грамотност и критично мислене, те все повече предпочитат социалната фотография заради нейната достъпност, атрактивност, оригиналност. За колегата фотографията е своеобразен посланик на идеи, концепции, мнения, платформа за разгръщане и на междуличностни взаимоотношения.

Втората глава на неговият труд е посветена на разглеждане на същността на ключови понятия – визуална култура, медия, интелигентност, етика, на плюсовете и минусите, когато се намесват дигиталните средства за обработка на фотографията и пр. Разгледани са устойчиви тенденции във визуалната култура, както и приложението на фотографията в различни социални проекти. За него фотографията е неразривна част от комуникацията, която притежава мощен потенциал за въздействие върху публики, независимо от техните социологически, социално-психологически, демографски и други характеристики. Тези нейни ресурси се обогатяват и развиват в условията на навлизането на най-нови технологии и в света на фотографията. Ражда се една нова визуална култура, адекватна на времето на Четвъртата индустриална революция. В нея фотографията увеличава възможностите на реципиентите да възприемат, осмислят, запомнят послания.

Особено внимание в тази глава се отделя на понятия като визуална култура и визуална интелигентност. Подчертава се ролята на контекста, в който е поставена една фотография и в който тя се възприема от реципиента. В зависимост от него тя например, може да бъде използвана за подкрепа на различни позиции, гледни точки. Аргументира се възможността посредством фотография да се иницират и интензифицират процеси на социални трансформации.

Трета глава представя авторско изследване на социалните промени посредством фотографията на примера на списание National Geographic България (2011 – 2018 г.). Концепцията на това престижно в света издание точно отразява и възможностите на фотографията като комуникативно средство - да установява емоционална връзка между реципиента и събитията. Да създава визуални разкази и истории и така да помага на публиката да разбира предизвикателствата и възможностите, пред които тя е изправена в съвременността. И не само това: фотографията е способна да предизвиква значими социални промени, като мотивира и ангажира публиката за това.

Дисертационният труд на Емилиана Георгиева е един от малкото у нас, посветени на актуалната тема за ролята на фотографията в нашата дигитална епоха. Следва да подчертая и богатият личен опит в работата с обектива на колегата, който достойно е оценен от авторитетни медии. Нейни фотографии са публикувани включително и в National Geographic. Или имаме едно добро съчетание от теоретични познания и богата творческа практика в областта на фотографията.

Факт е, че съвременната публика е все по-трудно да бъде достигана посредством средства и подходи на традиционната масова комуникация. Днес става все по-сложно да се привлича и задържа нейното внимание, а и твърде много са тези, които се борят за това. Но има едно наистина безгранично средство за спечелване на нейното доверие: креативността. А тя е в самата тъкан на фотографията като изкуство, наука и практика и това го доказва този дисертационен труд.

Колегата ни убеждава: фотографията притежава неизчерпаем потенциал, който може да бъде активиран в процеса на социални промени. Но не само в това е нейният принос: тя ни помага да отхвърляме шаблони, да генерираме нови идеи и перспективни концепции, да намираме нестандартни решения и прозрения. Да разбиваме рутинни подходи, да превръщаме неуспеха в успех. Тя е в състояние да активира комплекс от фактори, които способстват да бъдат постигнати оптимално целите на публичната комуникация. Фотографията е в състояние да мотивира за социално-значими действия публики, да прави социалната среда по-добра. Да ни дарява социална енергия. Ефектите, които тя носи не винаги могат да бъдат логично обяснени – по-важното е, че ги има и с нейно участие успешно се реализират политики.

В дисертационният труд колегата е съумял да анализира съществени предпоставки и средства, чрез които фотографията обогатява процеса на масовото общуване. Съвестно осъществената изследователска работа го е извела и до обосновка на значими перспективи за хармоничното и взаимноизгодно сътрудничество между публичната комуникация, реципиентите и фотографията. Авторефератът точно представя основните положения и приносите на дисертацията.

По темата на дисертационният труд са направени публикации в специализирани медии.

Трудът на Емилиана Георгиева „Фотографията в променящия се социален контекст. По примера на Нешънъл Джографик (2011-2018)“ обогатява съществуващи знания в областта на публичната комуникация, очертава и нови изследователски полета. Избраната методология и методика на проучване е в съответствие с поставената цел и задачи на дисертационният труд. Налице е собствен принос при анализирането на емпирични данни. Коректно са цитирани значими и представителни за избраната тема автори. Трудът притежава необходимите качества и покрива изискванията за научно-образователната степен „доктор“.

Позволявам си да препоръчам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“ (журналистика – връзки с обществеността“) на Емилиана Георгиева.